Täysistunto

Tiistai 24.3.2026 klo 14.00—18.54

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 31/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.34 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä esittelystä tulee varsin lyhyt, koska tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi luonnonmukaisesta tuotannosta annetun lain 14 §:n 1 momenttia. Kyseistä valtuutettua tarkastajaa koskeva lainkohta ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtuutettu tarkastaja voisi tehdä Ruokaviraston tai elinvoimakeskuksen toimeksiannolla viralliseen valvontaan liittyviä tarkastuksia, tutkimuksia tai selvityksiä, kun voimassa olevan lainkohdan mukaan toimeksiannon voi tehdä vain elinvoimakeskus.

Tässä on tosiaankin kysymys sellaisesta lakiin jääneestä lapsuksesta, joka nyt korjataan, tekninen korjaus. Ehdotetulla lailla korjataan todellakin jo vuoden 2026 voimaan tulleen aluehallintouudistuksen yhteydessä lakiin jäänyt lapsusvirhe ja palautettaisiin Ruokavirastolle toimivalta antaa näitä toimeksiantoja valtuutetuille tarkastajille, elikkä sieltä se Ruokavirasto on jäänyt laista pois.

Tämä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan toukokuussa 2026. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

14.35 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tiedustelin valiokunnassa, vaikuttaako tämä tarkastusmaksujen hintaan. Meillähän on periaate, että viranomaismaksut voidaan maksuperustelain mukaan periä asiakkaalta. Tässä lain esittelyssä sinänsä on, ettei tällä ole taloudellisia vaikutuksia. Mutta tähän kysymykseen ei oikeastaan selkeätä vastausta tullut, joten minulla on ministerille vain yksi kysymys tässä sinänsä pienessä, teknisessä laissa: lupaatteko, että euronkaan lisäystä ei tule vyörytyskustannuksena Ruokavirastolta entisestäänkin liian kalliisiin tarkastusmaksuihin? Ja ehkäpä voitte myöskin kertoa,

että onko teillä ajatuksia siitä, miten nämä tarkastusmaksut voisivat kohtuullistua tulevaisuudessa. Se ei toki ihan tähän lainsäädäntöön kuulu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.36 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies, arvoisa ministeri! Tässä on esimerkki taas siitä, että maanviljelijöitä suoraan sanoen orjuutetaan erilaisilla valtavilla hallinnollisilla säännöillä. Luomuviljelijät ovat tämän orjuutuksen aatelia. Heille tehdään jatkuvasti tarkastuksia. Onnettominta siinä on se, että sitten kun viranomainen tulee tarkistamaan — vaikka keksii jonkun aiheen, kyllä ihmisellä on vilkas mielikuvitus, kyllä se jonkun aiheen keksii aina — lasku tulee perässä tarkastuksesta, vaikka se on aivan turhaa.

Nyt, hyvät kansanedustajat, on otettava tämä asia eduskunnassa vakavasti. Meidän maataloustuotannon tilanne on tällä hetkellä se, että tiloja lopettaa kiihtyvällä vauhdilla. Maailma on menossa semmoista tilannetta kohti, että mehän emme voi puhua tässä maassa, että meillä huoltovarmuus olisi kunnossa. Ruuantuotanto ei riitä tämän kansakunnan ruokkimiseen, jos nyt vaikka ensi yönä jotakin tapahtuu. En toivo mitään pahaa kenellekään enkä sotaa varsinkaan. Meidän pitää havahtua tässä talossa tämän älyttömän byrokratian purkamiseen, ei tällaiseen kasvattamiseen, mitä tässäkin nyt tehdään. Toivon, että ministeri ottaa tämän vakavasti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

14.37 **Eerikki Viljanen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä muutosesitys on hyvin yksinkertainen. Tämä ei kummuta suurta keskustelua, mutta aivan kuten edustaja Kalmari, kun ministeri on paikalla, haluaisin kysyä ministeriltä ja tämän saman kysymyksen kuin edustaja Kalmari: onhan niin, että luomutuotannon kustannukset viljelijöille eivät tule nousemaan tämänkään muutoksen johdosta?

Kustannuskehityshän on ollut todella raju. Luomutilat joutuvat vuosittain valvontoihin. Jos on kotieläimiä, valvontoja on yleensä kaksi, jotka viljelijä maksaa. Jos ja kun on perinpohjainen valvonta, niin kun valvonnoistahan maksetaan tuntiveloituksen mukaisesti, perinpohjainen valvonta on myös erittäin, erittäin kallis.

Nyt luomutuottajien määrä on laskenut. Toki luomutuotannon suosioon tuotantotapana vaikuttavat markkinatilanne ja tuet, mutta rohkenen sanoa, että kasvanut byrokratia ja kallistuneet valvontakustannukset etenkin pienemmissä tilaluokissa siirtävät tiloja pois luomutuotannosta. Eli eihän tämä missään tapauksessa tule nostamaan tuottajien maksamaa laskua luomuvalvonnasta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Norrback, varsågod.

14.38 **Anders Norrback r:** Tack, ärade talman! Som det har framkommit här är det här en liten teknisk ändring, men jag vill också haka på diskussionen om de här kostnaderna när det gäller övervakningen av ekoproduktionen. Det är ju en certifiering det handlar om. Det är ju egentligen inte en kontroll, utan det är en certifiering. I många andra länder är det privata certifieringsföretag som utför den här certifieringen. Jag undrar: Skulle det här kunna vara en möjlighet för oss i Finland också att få ner de här kostnaderna? Det har ju visat sig många gånger att den privata sektorn i många fall kan vara effektivare än den statliga.

Arvoisa puhemies! Mietin tässä, olisiko syytä meilläkin miettiä sillä tavalla kuin muualla maailmassa on mietitty, eli että luomusertifiointi olisi yksityistetty. Se ei olisi viranomaistehtävä, vaan siellä olisi kilpailua. Ehkä tällä tavalla saataisiin nämä erittäin kalliit hinnat alaspäin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Haluaako ministeri Essayah kommentoida käytyä keskustelua? [Anne Kalmari: Tulevaisuutta!] — Olkaa hyvä, kaksi minuuttia.

14.40 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Todellakin tässä lainsäädännössä siis säädetään valtuutetusta tarkastajasta, ei näistä maksuista. Niin kuin täällä edustaja Kalmarikin tiesi kertoa, meillähän tähän maksuasetukseen perustuvat nämä tarkastusmaksut. Itse asiassa edellinen hallitus — tiedoksi myös ministeri tai edustaja Viljaselle — tiedä, vaikka tulevaisuudessa ministeri — vuonna 2021 muutti tämän maksuperusteen, elikkä siihen astihan se oli pinta-alaperusteinen, ja se muutettiin tuntiperusteiseksi. Kyllä jos sitä jälkikäteen miettii, niin monesti etenkin luomun kohdalla tilanne on se, että välttämättä ne pinta-alat eivät ole niin suuria, vaan ennen kaikkea sitten tämä tuntiperusteisuus on ollut se, mikä on aiheuttanut tätä kustannusten nousua.

Nythän tämän hallituksen aikana katsottiin juuri näitä luomun tarkastusmaksuja. Niitä on nyt kohtuullistettu ja katsottu, että siinä ennen kaikkea toteutuisivat se niin sanottu riskiperusteisuus ja sitten toisaalta se, että pienempien tilojen ja muiden vastaavien maksurasitus ei olisi niin suuri. Elikkä haettiin näitten tilojen koon ja tuotantosuuntien mukaista balanssia juuri tämän kohtuullistamisen näkökulmasta, mutta niin kuin tiedätte, maksuasetus sanoo, että viranomaisten toiminnasta pitää periä se kustannus, mikä siitä aiheutuu, elikkä ei voi lähteä ikään kuin alennusmyyntejä sinne tekemään.

Edustaja Hoskoselle tiedoksi, että me nostimme 15 prosentilla luomukorvauksia. Tämä on ollut ehkä yksi kaikkein suurimmista luomukorvausten nostoista, mitä on tapahtunut. Tästä hallitus on saanut paljon kiitosta luomutuottajilta, eli tämä on ollut merkittävä luomukorvausten nosto.

Todellakin, niin kuin tiedätte, luomussa on ollut se tilanne, että luomutuotannosta oltiin tässä hallituskauden alkupuolella luopumassa, ja silloin mietimme, mitä ne toimenpiteet voisivat olla. Kyllä se selkeä viesti oli, että ennen kaikkea nämä korotukset näihin tukitasoihin ja sitten se, jos pystytään sitä byrokratiaa vähentämään. Se, miksi luomua tarkastetaan, johtuu juuri siitä, että luomun pitää ikään kuin pystyä todistamaan, että se on luomua, ja siksi siihen kohdistetaan enemmän tarkastuksia kuin sitten muuhun, tavalliseen tuotantoon. Siitä voisi sanoa, että peruslähtökohtaero johtuu. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.42 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kun ministeri on vielä paikalla, niin totean vielä sen, että mehän olemme nähneet sen, mihin tämä kehitys menee. Esimerkiksi Lupa- ja valvontavirasto tuli nyt Tampereelle, valtava Gosplan laadittiin sinne. Sehän menee niin tämä peli, että kun on ensin tehty viranomainen, niin totta kai se viranomainen käyttää kaiken sen toimivallan, mitä sillä ikinä on, ja esittää ministeriöön, että tähän pitää saada maksua lisää. Eihän se valtava virasto pyöri, ellei maksutuloja tule. Tämä on nähty miljoona kertaa. Arvoisa ministeri, toivon ihan suurella, vakavalla sydämelläni — en tarkoita sydämen laajentumaa, muuten hyväkuntoinen mies kuitenkin — että otatte tämän

vakavasti, koska olen hyvin, hyvin huolissani suomalaisen maanviljelijän tilanteesta tänä päivänä. Se on lähes ylivoimainen. Nyt jos me näitä erilaisia hallinnollisia kikkailuja teemme ja lähetämme lisälaskuja sinne, niin moni tila joutuu lopettamaan — ei sen takia, että voimat loppuvat, vaan todennäköisesti pankki tulee sanomaan, että tämä lysti loppuu tähän. Ja kun tila loppuu kerran konkurssin tai jonkun muun kautta, se lopettaa myös sitten sen maataloustuotannon, ja silloin tilanne on todella, todella vakava.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

14.43 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Norrbackin esitystä siitä, että luomuvalvonta yksityistettäisiin — ja tarkoituksenmukaistettaisiin, on oma lisäykseni — kannattaa vakavasti tutkia.

Nythän tässä ihan oikeasti on sellainen tilanne, mitä osin edustaja Hoskonen tuossa kuvasi, että siellä virastossa ei ole minkäänlaista perälautaa, mitä kaikkea he tutkivat luomutilalta. Voin kokemuksesta sanoa, että koko luomuvalvonnassa on hyvin paljon asiakirjoja ja valvottavia asioita, millä ei ole mitään merkitystä sen kannalta, että todettaisiin, että tilalla ei ole käytetty kasvinsuojeluaineita tai lannoitteita, jotka eivät sinne luomutuotantoon kuulu, tai muita luomun periaatteita koskevia valvontoja. Siellä on hyvin paljon sellaista sälää, minkä tuottaminen maksaa todella paljon, ja sen läpikäyminen, tuhansien sivujen läpikäyminen, vie ihan kohtuuttomasti aikaa, jolloin vetoaisin siihen, että sitä, mitä valvotaan, mietitään vähän tarkemmin, miten sitä valvotaan. Sitä mietittäisiin vähän tarkemmin ja pohdittaisiin, olisiko yksityinen vaihtoehto, kuten edustaja Norrback tuossa esitti, kaikkien kannalta parempi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.